

Legenda o „Atlantidi“

Dinko Morović, Split

Atlantida, misteriozno kopno prošlih milenija, zapravo još nije definitivno skinuto s repertoara naučnih istraživanja. Hipoteze pro i contra množe se, a na police biblioteka slažu se jedna na drugu brošure i radnje.

Problem Atlantide i njenog postojanja, proteže se još od Platonovog vremena, a toliko je zahvatio maha, da je čak u Parizu osnovano društvo sa posebnom svrhom da sakuplja sve što je u vezi sa tim problemom napisano.

Kako je došlo do teorije o Atlantidi?

Platon u jednom svom djelu (razgovor između Timea i Kritona) bilježi pričanja egipatskog svećenika Saisa o invaziji Egipta sa strane hrabrih atlantskih ratnika:

»Bio je tamo u Atlantiku — piše kod Platona — jedan otok iza Herkulovih stupova, koji je bio prostraniji od cijele Libije i Azije« . . . tamo je živio narod visoke kulture, ali »prije nekog vremena, veliki potres i ogromna poplava u jednom jedinom danu i noći uništiše otok Atlantidu, koja tako nestade.«

Ove Platonove rečenice dale su povoda studiju i nagađanjima o Atlantidi sve do naših dana. Geografi Murray i Heer su između posljednjih u našem stoljeću, koji nastoje dokazati opravdanost mišljenja o postojanju tog velikog kopna u oceanu.

Predio gdje bi se navodno bila nalazila Atlantida

Nakon Platona je Diodor Sicul u svojoj knjizi: »Historia universalis« pisao o nekom narodu koji je naglo propao, ali nas ne obavještava o geografskom smještaju tog nestalog naroda. Tvrdi da su štovali Posejdona, t. j. boga mora kao svoje božanstvo.

Ponovo je uskrsla legenda o Atlantidi u Kirkerovu djelu: »Mundus subterraneus« (Podzemni svijet) iz 1678. god. Kirker je objavio i plan nestalog kopna i precizirao da su Kanarski i Azorski otoci samo ostaci potonule Atlantide, t. j. vrhovi njenih najvećih planina. Iz godine u godinu iskrslo bi kakovo novo djelo o ovom predmetu, neki su Atlantidu smjestili u sasvim druge predjele, ali se najjače zadržala ideja Kirkerova.

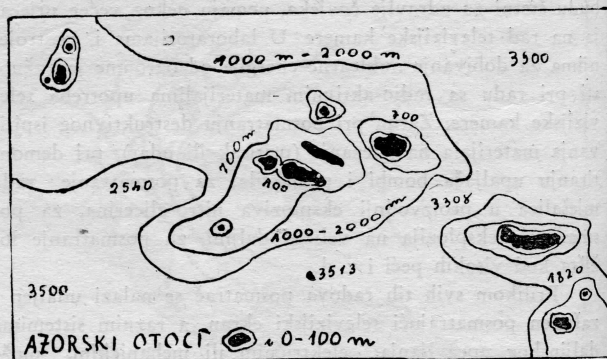
Među posljednjim hipotezama veoma je zanimljiva jedna od poznatog naučenjaka Wegenera. On je 1915. g. objavio svoju studiju o formaciji kontinenta, po kojoj su morale svojevremeno obe Amerike skupa sa Afrikom, Evropom i Azijom sačinjavati jedan jedinstveni kontinent. Kasnije u raznim kataklizmima kopneni se blok razdijelio na pojedine manje kontinente. Wegener ovu svoju hipotezu bazira na temelju obalne konfiguracije današnjih kopna.

Jassen i Schulten postavljaju hipotezu da je Atlantida bila smještena između zapadne obale Afrike, pa sve do ušća rijeke Gvadalkivir, na čijim je obalama postojao stari grad koji su Grci nazivali Tartessos (O postojanju toga grada imademo svjedočanstva i u židovskoj knjizi starog zavjeta). Kasnije se Tartessos spominje kao potonuli grad, koji je stradao za vrijeme jednog potresa. Na ušću Gvadalkivira postoje ruševine, ali se one pripisuju nekom rimskom gradu.

Pitanje Atlantide dobiva u posljednje vrijeme strogo naučni karakter. Proučavaju se ostaci davnih, mrtvih civilizacija o kojima govore samo kameni ostaci. Nalazi o civilizaciji Maja, za koju se vjeruje, da je još starija od civilizacije Anda i Asteka, dali su povoda, da se vjeruje i u postojanje Atlantide. Neki se nalazi u Meksiku ne mogu drugačije ni protumačiti, nego tako, da je postojala neka još starija civilizacija, da bi tako čak moglo biti da su ostaci u Meksiku naseobine starih »Atlantida«.

Kod rješavanja ovog problema Atlantide najviša je zapreka velika dubina oceana, koja spriječava gotovo sva druga istraživanja, osim geoloških. Čitav predjel tog hipotetičkog nekadašnjeg kopna je uglavnom vulkanskog porijekla. Ovi su predjeli često podložni podvodnim potresima. Ako pogledamo batimetrijsku kartu predjela oko Azorskih otoka, onda možemo opaziti zaista jedan prilično potvrdni fenomen o mogućnosti opstojanja nekog kopna u davnim vremenima. Teren oko Azora neobično se ističe relativnom plićinom prema ostalim dubinama oceana.

Tek svestrani studij ne samo prirodnih fenomena, nego traganje za nalazima stare civilizacije, može dovesti do rješavanja ove hipoteze o postojanju ili nepostojanju starog kopna Atlantide i tako potvrditi ili oporeći tvrdnju iz Platonovih vremena.

Dubine oko Azorskih otoka